

Kuntalain hallituksen esitysluonnos, Iitin kunnan lausunto

31/00.01.00/2013

Kunnanhallitus § 191

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 8.5.2014:

"Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoanut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kuntalakiluonnoksesta. Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku);
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
- johtajasopimuksesta (43 §)
- omistajaohjaustaja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 -49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)

- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta ietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyistä (119 ja 120 §)
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
- tilintarkastuksesta (123 §)
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantilolkeudesta (125 §)
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014. Lausunnoissa toivotaan käytettävän em. otsikointia tai erittelemään esitetyt huomiot luku- tai pykäläkohtaisesti. Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä.

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön www.sivuilla osoitteessa www.kuntauudistus.fi."

Valmistelu

Kuntalain uudistus oli teemana kunnanhallituksen iltakoulussa 16.9.2013. Iltakoulun pohjalta vastattiin 17.9.2013 valtiovarainministeriön kunnille osoittamaan kyselyyn kuntalain kokonaisuudistukseen liittyen.

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö on toimitettu 9.5.2014 nuorisovaltuustolle nuoria edustavien tahojen näkemysten saamiseksi.

Nuorisovaltuuston lausunto 4.7.2013:

" Iitin nuorisovaltuusto on erittäin tyytyväinen uuteen kuntalakiin ja erityisesti sen pykälään 26. Iitin nuorisovaltuusto kannattaa muutosta siihen

että nuoria halutaan kuulla entistä enemmän. Edelliseen lakiin verraten tämä on jo suuri askel kunnan nuorien hyväksi. Hyväksi koetaan myös vanhusneuvoston asettaminen, eikä nuorisovaltuusto näe estettä näiden kahden yhteistyölle tulevaisuudessa. Kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksien lisääminen on aina hyväksi."

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön [www-sivuilla osoitteessa www.kuntauudistus.fi](http://www.sivuilla osoitteessa www.kuntauudistus.fi). Esityslistan oheismateriaalina ovat kunnanhallituksen iltakoulun 16.9.2013 pohjalta annetut vastaukset sekä ehdotus hallituksen esityksestä annettavaksi kunnan lausunnoksi.

Lisätietoja: va. kunnanjohtaja Riku Rönnholm, puh. 040 735 3967.

Ehdotus

va. kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus antaa ehdotuksesta esityslistan oheismateriaalina olevan ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Päätös

Kunnanhallitus:

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi Hjalmar Kahanpään ehdotuksen " Kuntalain ja siihen liittyvän lainsäädännön uudistamisesta on tarpeetonta pyytää lausuntoa kunnilta. Satojen vastausten analysointi tuntuu epäuskottavalta. Kunnan etuja lainsäädäntöprosessissa valvoo Kuntaliitto. Iitin kunta ei anna lausuntoa." kannattamattomana raukeavan joten va. kunnanjohtajan ehdotus on tullut hallituksen päätökseksi.

Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen päättäneen antaa ehdotuksesta esityslistan oheismateriaalina olevan ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jakelu 25.8.2014

Valtiovarainministeriö (pöytäkirjanote ja kunnanhallituksen lausunto)

Valtiovarainministeriö

VM065:00/2012

Kunnanhallitus 18.8.2014 § 191:

litin kunnan lausunto valtionvarainministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta kuntalaiksi

Kuntakonserni ja kunnan toiminta (6 §)

Ei huomautettavaa.

Kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7 - 9 §)

Kunnan järjestämisvastuuta koskevan 8 §:n 1 momentin perusteluissa todetaan, että *”Vaikka tehtävä järjestettäisiin yhteistoiminnassa, järjestämisvastuun siirtävällä kunnalla olisi aina kuitenkin viimesijainen vastuu valvoa, että tehtävä tulee asianmukaisesti järjestetyksi.”*

Varsinaisessa lakiehdotuksen pykälässä tällaista valvontavastuuta ei järjestämisvastuun siirtäneelle kunnalle ole eksplisiittisesti asetettu. Toisaalta pykälän 2 momentissa on järjestämisvastuussa olevalle kunnalle asetettu vastattavaksi järjestämisen edellyttämien palvelujen ja muiden toimenpiteiden sellaiset määrittelytehtävät, jotka voisivat toimia valvontavastuun toteuttamisen välineinä. Mikäli tosiasiallista ja velvoittavaa muuta kuin yleistä toiminnan toteutumisen seurantaan sisältävää valvontavastuuta on tarkoitus asettaa järjestämisvastuun siirtäneelle kunnalle, tulisi harkita valvontavastuun sisällön määrittelyn lisäämistä pykälään.

Muutoin ei huomautettavaa.

Kuntatalousohjelmasta (12 §)

Ei huomautettavaa.

Kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)

Ei huomautettavaa. Tulisi kuitenkin mahdollistaa pykälän perusteluosassa esitetyllä tavalla, joko kuntarakennelakia muuttamalla tai lakiesitystä täydentämällä, että kuntaliitostilanteessa olisi mahdollista valita uuden kunnan valtuusto vaaleilla niin, että uusi valtuusto aloittaisi toimintansa samaan aikaan kuntien yhdistymisen voimaantulon kanssa. Samalla tulisi varmistaa, että kuntaliitostilanteessa ei tarvitse järjestää kaksia vaaleja lyhyen ajan sisällä.

Valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)

Ei huomautettavaa. Kuntien mahdollisuutta määritellä valtuuston koko vapaammin kunnan mahdolliset erityisolosuhteet tai muutostilanteet huomioiden on pidettävä positiivisena muutoksena.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku)

Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien parantamista ja kuntalaisten aktivoimista kunnan yhteisten asioiden hoitoon on pidettävä hyvänä ja tavoiteltavana asiana. Tulisi kuitenkin tarkastella kriittisesti sitä kirjataanko vaikuttamisen kanavat lakiin kuntia velvoittavina vai tulisiko vaikuttamiskanavien organisointi jättää yksittäisen kunnan harkintavallan piiriin. Oleellista on kuntalaisten vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien aito parantaminen, ei niiden organisointimuoto. Erityisesti pienissä kunnissa, joissa lautakuntarakenteita on muutoinkin jouduttu tiivistämään, ei uusien pakollisten organien perustaminen välttämättä ole tarkoituksenmukaista.

Muutoin ei huomautettavaa.

Kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)

Pykälän 31 § tarkoitus on sen perustelujen mukaan tuoda esimerkkejä miten eri tavoin kunnan on mahdollista kehittää luottamusmiesorganisaatiota. Perustelujen mukaan pykälän ei ole tarkoitus rajata kunnan mahdollisuutta organisoida toimintaansa muidenkin mallien mukaisesti. Tällaisten organisointiesimerkkien, jotka eivät sulje pois muita tapoja organisoida toimintaa, ottaminen lakiin on tarpeetonta. Esitetyt ja muutkin organisointimallit ovat kuntien tiedossa jo muutoinkin.

Muutoin ei huomautettavaa.

Alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)

Ei huomautettavaa.

Kuntastrategiasta (39 §)

Kuntastrategian strategian merkityksen vahvistaminen kunnan toiminnan ohjausvälineenä on myönteistä.

Kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)

Ei huomautettavaa.

Johtajasopimuksesta (43 §)

Johtajasopimus on jo kunnissa yleisesti käytössä. Onko johtajasopimuksesta tarpeen säätää Kuntalaissa?

Omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 - 49 §)

Ei huomautettavaa.

Kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)

Lakiluonnoksen 54 §:ssä ehdotetaan kunnille ja kuntayhtymille mahdollisuutta perustaa yhteinen virka. Yhteinen virka saattaa aiheuttaa vaikeasti ratkaistavia ongelmia viranhoidon häiriötilanteissa. Erityisesti niiden kuntien osalta, jotka eivät työnantajavelvoitteiden hoitamisesta vastaavia kuntia. Käytännön kannalta on pidettävä parempana ratkaisua jossa viranhaltija on yhden kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa ja hoitaa kuntien välisen sopimuksen perusteella myös toisen kunnan tai kuntayhtymän tehtäviä. Muutoin ei huomautettavaa.

Luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)

Pykälän 1. momentissa ja erityisesti sen 3) kohdassa säädettäväksi esitetty vaalikelpoisuuden rajoitus heikentää käytännössä konserniohjauksen toteutumismahdollisuuksia sekä yhteydenpitoa kunnanhallituksen ja konserniyhtiöiden hallitusten välillä. Esityksen 74 §:n 1 momentin 3) kohdan perusteluissa todetaan *"Konsernijohtamisen näkökulmasta ei olisi asianmukaista, että sama henkilö olisi vastuullinen sekä konsernijohtamiseksi että tytäryhteisön hallituksessa."* Perusteluista poiketen on katsottava, että konserniohjauksen vahvistamisen näkökulmasta kunnanhallituksen jäsenten jäsenyys konserniyhteisöiden hallituksissa on jopa tarkoituksenmukaista. Ehdotuksen ja sen perustelujen voidaan myös katsoa olevan ristiriidassa omistajaohjauksen koskevan 47 §:n perustelujen viimeisen kappaleen kanssa. Rajoitusta ei näin ollen pidetä tarkoituksenmukaisena eikä sitä tulisi säätää. Esitetyn pykälän 4 momentin osalta ei huomautettavaa.

Päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)

Ei huomautettavaa.

Sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)

Ei huomautettavaa.

Kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)

Ei huomautettavaa.

Otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)

Otto-oikeuden käyttämistä ei ole syytä rajoittaa nykyisestä.

Toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)

Ei huomautettavaa.

Alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjässä ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)

Ei huomautettavaa.

18.8.2014

31 / 00.01.00 / 2013

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyistä (119 ja 120 §)

Ei huomautettavaa. Todetaan kuitenkin, että taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneen kunnan osalta arviointimenettely ja talouden tervehdyttämiseen tähtäävät toimenpiteet tulisi aloittaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Mikäli toimenpiteille varataan liian pitkä aika, on riskinä se, että talouden ongelmia ei saada korjattua vaan ne syvenevät, jolloin todennäköisessä kuntaliitostilanteessa merkittävästi heikennetään tai jopa vaarannetaan myös vastaanottavan kunnan taloudellisia selviämismahdollisuuksia.

Tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)

Ei huomautettavaa.

Tilintarkastuksesta (123 §)

Ei huomautettavaa.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)

Ei huomautettavaa.

Kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku)

Ei huomautettavaa.

Lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä

Ei huomautettavaa.

litin kunta
Kunnanhallitus